

Ewa Herniczek
Koło Naukowe
Studentów Historii Sztuki UJ
Kraków

**„MIAŁA POGRZEB DOSYĆ WSPANIAŁY MARYA...”
PRZEDSTAWIENIA NAJŚWIĘTSZEJ PANNY MARII
NA KATAFALKU W LEŻAJSKU I PODKAMIENIU¹**

Wśród malowideł ściennych w kościołach Bernardynów w Leżajsku i Dominikanów w Podkamieniu występują nietypowe ikonograficzne sceny przedstawiające *Matkę Boską na katafalku*. Fresk leżajski, zdobiący kaplicę Matki Bożej przy południowej nawie bocznej kościoła, powstał około r. 1752². Dekoracja prezbiterium kościoła podkamińskiego, w skład której wchodzi wspomniana scena, została wykonana w r. 1766³. Zbigniew Hornung uznał malowidła kaplicy leżajskiej za dzieło Wojtanowskiego i Kłosowskiego, którzy — według wiadomości przekazanej przez o. Norberta Golichowskiego — mieli współpracować ze Stanisławem Stroińskim. Atrybucja oparta została na cechach stylowych malowideł, Hornung pomija jednak informację o „renowacji”, jaką kaplica przeszła w latach 1851—53, która mogła zmienić pierwotne cechy fresków. W przypadku dekoracji w Podkamieniu autorstwo Stroińskiego stwierdzała umieszczona na sklepieniu inskrypcja: *A.D. 1766. Die 25 Junii pinxit Stanislaus Stroinski secretarius S.R.M.*⁴

W Leżajsku w centrum sceny ukazano ciało Najświętszej Panny Marii spoczywające w trumnie, ustawionej na wysokim, okrytym tkaniną katafalku, adorowane przez zgromadzonych wokół aniołów i apostołów. W Podkamieniu ciało Matki Boskiej leży na ozdobnym „*Bed of state*”, ku któremu zbliżają się aniołowie. Ze względu na rytuał pogrzebowy mamy więc do czynienia z ilustracjami różnych momentów ceremonii. Z punktu widzenia ikonograficznego i malarskiego można natomiast obydwie sceny uznać za realizację tego samego tematu. Widoczne w obydwu malowidłach dekoracyjnie upięte nad katafalkiem i łóżem pogrzebowym kotary tworzą rodzaj baldachimów. Elementem wspólnym obydwu kompozycji są też królewskie insygnia Marii, spoczywające na ozdobnych poduszkach — w malowidle leżajskim podtrzymywanych przez anioły, a w scenie z Podkamienia leżących na widocznej na pierwszym planie,